

УДК: 640.41(477):338.24

ГОТЕЛЬНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Олійник Валентина

Дем'янівна

к.геог.н., доцент

кафедри ресторанно-готельної справи і

туризму

Одеська національна академія харчових технологій

Туристична галузь в усьому світі вважається галуззю, яка найбільш динамічно розвивається та є досить перспективною й ефективною в економіці країн. Більш того можна вважати, що туризм є одним з чинників виходу економіки країни з кризового стану й забезпечення її стабільними фінансовими надходженнями. Україна має багаті туристичні ресурси, вигідне транспортно-географічне положення, що складає основні передумови для подальшого розвитку туристичної сфери.

Невід'ємною складовою туристської індустрії є готельне господарство, яке виконує одну з важливих функцій – забезпечення туристів житлом й різними додатковими послугами. Серед українських учених проблемами дослідження в сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу України займаються В.Ф. Кифяк, А.А. Бейдик, Л.П. Дядюшка, М. П. Мальська, І. Г. Пандяк, О.О. Любіцева, та інші.

В умовах постійно зростаючої конкуренції в міжнародному туристичному бізнесі до готельного господарства як складової туристичної галузі відповідно зростають вимоги до якості готельних послуг. Особливо актуальним стало питання після перемоги України і Польщі в тендері на право проведення чемпіонату Європи з футболу „Євро-2012”. Передбачається що країну мають відвідати не менше мільйона туристів. Така кількість туристів в країну приїжджає протягом року, а в даному випадку всіх бажаючих необхідно буде прийняти і забезпечити житлом в першу чергу – на протязі трьох тижнів, що накладає відповідальність на готельну галузь країни.

За оцінками експертів до 2012 року готельну галузь країни проінвестували на 300 млн. дол. США. Крім реконструкції старих будівель в країні з'явилися нові готелі та готельні комплекси. Але поряд з цим готельних місць ще недостатньо. За нормативами лише у Києві має бути близько 20 тис. готельних місць (на 2011 рік їх кількість складала лише 8,7 тис., що вдвічі менше, ніж у Москві, і в 6 разів менше, ніж у Парижі). Загальна кількість готелів у країні порівняно з іншими туристськими країнами значно менша. Крім того не належного розвитку в країні

отримали такі популярні за кордоном форми готельного господарства як мотелі, кемпінги, молодіжні бази [1].

За підрахунками фахівців кожний турист разом із проживанням і харчуванням буде витратити в середньому 200 дол. США на добу (загальний прибуток 2 млрд. дол. США) Таким чином ріст реального ВВП складатиме 0,8%, що в цілому поповнить ВВП на 8%; для порівняння: попередні першості світу приносили своїм країнам у два рази менше прибутків. Так, Португалія під час Євро-2004 від візиту туристів одержала 92 млн. євро. А туристичний потік після проведення чемпіонату виріс на 50%. На 30% збільшилась кількість туристів під час проведення Євро-2008 в Австрії й Швейцарії.

Враховуючи вищезазначене, очевидно, що роль готельного господарства як головної складової туристичної галузі значно зростає. Це підтверджує і той факт, що 28.07.2011 було підписано закон № 3679-VI "Про внесення змін до статті 19 Закону України "Про туризм", щодо обов'язковості встановлення категорій об'єктам туристичної інфраструктури. Звичайно, що така грандіозна подія як „Євро-2012” вимагає високу якість надання готельних послуг, проте, на думку окремих експертів містить низку недоліків. Відтепер є обов'язковим присвоєння об'єктам туристичної інфраструктури (готелям, іншим об'єктам, призначеним для надання послуг з розміщення, закладам харчування, курортним закладам тощо) відповідної категорії, коли раніше дана процедура виконувалась за заявою власника. При цьому вводиться заборона на надання послуг з розміщення без наявності свідоцтва про присвоєння певної категорії.

Державними органами в сфері туризму спільно з Державним науково-дослідним інститутом "Система" в 2003 р. були розроблені та наказом Держспоживстандарту України (від 08.12.2003 р. №225) затверджені національні стандарти: ДСТУ 4268: 2003 "Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги" та ДСТУ 4269:2003 "Послуги туристичні. Класифікація готелів". Наказом Держспоживстандарту України від 28 лютого 2006 року №54 затверджено новий національний стандарт ДСТУ 4527:2006 "Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення". Стандарт набрав чинності з жовтня 2006 року. Він максимально узгоджений з Європейським стандартом EN № 18513:2003 "Готелі та інші типи розміщення туристів. Термінологія". Новий стандарт дає визначення всіх основних типів засобів розміщення, які можуть бути використані. У ньому надано визначення типів номерів і типам тарифів. Крім того, державна служба туризму і курортів України сьогодні продовжує роботу над розробкою проектів національних стандартів: ДСТУ "Послуги туристичні. Туризм сільський. Загальні вимоги"; ДСТУ "Послуги туристичні. Позначення туристичних шляхів активних видів туризму"; ДСТУ "Послуги туристичні. Туристичні агентства та туристичні оператори.

Терміни та визначення". На сьогоднішній день в сфері туризму і готельному бізнесі працює значна кількість готельних закладів від п'ятизіркових фешенебельних готелів до приватних будиночків в селах, які забезпечують проживання туристам.

Звичайно, добре максимально наблизити умови проживання туристів в Україні в п'ятизіркових готелях до аналогічних, наприклад, у Франції чи Німеччині. В Україні пропонується ввести систему Hotelstars Union (Єдині європейські зірки), розроблену HOTREC. Ця система передбачає присвоєння готелю зірок на основі розроблених 270 єдиних критеріїв, при цьому для кожної категорії готелю необхідна наявність в засобі розміщення обов'язкової комбінації базових критеріїв і певних факультативних (додаткових) критеріїв. На сьогодні така система впроваджена в Австрії, Угорщині, Німеччині, Чехії та деяких інших країнах. Але при цьому постає питання про присвоєння категорії таким засобам як будинки відпочинку, пансіонати, санаторії тощо, якість яких не підлягає даним стандартам [2].

Для підвищення рівня конкурентоздатності заклади гостинності повинні постійно вивчати „новинки” у сфері готельної галузі, проводити найрізноманітніші виставки, конференції, вводити інновації, щоб не поступитись своїми позиціями перед конкурентами. Можливо і необхідно заохочувати со-опетіон (cooperation+competition, співпраця + конкуренція), так як висока конкуренція існує не лише поміж готелями, а й з фірмами готельного сервісу, фірмами, які пропонують послуги оренди житла, гуртожитками, приватним сектором.

В усьому світі готельно-ресторанний бізнес є одним з найбільш привабливих для інвесторів, так як його рентабельність в середньому становить 40%, а подекуди і всі 100% [1].

В умовах посиленої конкурентної боротьби на міжнародному туристичному ринку, сучасне готельне господарство більшості країн світу виокремилось у самостійну галузь економіки. Інфраструктура туризму в Україні не відповідає вимогам міжнародних стандартів. Ефективне функціонування готельного господарства неможливе без відповідних нормативно-правових актів, які б сприяли розвитку, розбудові засобів гостинності всіх типів, входження на ринок малих готельних підприємств, визначення правових, економічних та організаційних засад створення і подальшого розвитку конкурентних відносин в готельному бізнесі.

Подальший розвиток туризму в країні при підтримці державних органів влади, створення національної, регіональних асоціацій та груп в готельній галузі, ефективного використання природних, історико-культурних ресурсів країни, підготовка висококваліфікованих працівників в сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу спроможні посилити туристичну привабливість країни в умовах посиленої конкурентної боротьби на міжнародному туристичному ринку.

Література

1. Білоусова О.С., Афанасьєва О.С. Актуальні проблеми готельно-ресторанного бізнесу в Україні в умовах підготовки до Євро – 2012 // Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vviem/2011_2/4_1.pdf
- 2.Топорецька З. В Україні залишаться лише зоряні готелі // Електронний ресурс. Режим доступу: news.finance.ua/ua/~2/0/all/2011/02/26/229106